

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเพื่อพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาวิชาชีพในศูนย์การเรียนรู้ชุมชนโดยผ่านองค์กรท้องถิ่น ตำบลน้ำโจ้ อำเภอแม่ทะ จังหวัดลำปาง มีรายละเอียดในการดำเนินการดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ในการวิจัยครั้งนี้ แบ่งประชากรและกลุ่มตัวอย่างออกเป็น 2 กลุ่มคือ

1. เพื่อศึกษาปัญหาและความต้องการเกี่ยวกับการจัดการศึกษาวิชาชีพ ประกอบด้วย

1.1 บุคลากรจากศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอที่ปฏิบัติงานการศึกษานอกโรงเรียน ในปีการศึกษา 2541 จำนวน 12 คน

1.2 บุคลากรจากคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน 18 คน

1.3 คณะกรรมการหมู่บ้านฝ่ายการศึกษา จำนวน 9 คน

1.4 ประชาชนในเขตพื้นที่ตำบลน้ำโจ้ อำเภอแม่ทะ จังหวัดลำปาง จำนวน 109 คน โดยเลือกเฉพาะ หัวหน้าหรือตัวแทนของครอบครัว ครอบครัวละ 1 คน เนื่องจากเป็นกลุ่มประชากรขนาดใหญ่ เพื่อได้กลุ่มตัวแทนที่ดีจึงได้ใช้วิธี Cluster Random Sampling ดังนี้

1.4.1 แบ่งหมู่บ้านออกเป็น 3 กลุ่ม ขนาดเล็ก กลาง และใหญ่ ดังนี้

(1) หมู่บ้านขนาดเล็ก ได้แก่

บ้านม่อนแสนศรี หมู่ 6 จำนวน 241 คน

บ้านป่าม่วง หมู่ 8 จำนวน 136 คน

บ้านหนองพัฒนา หมู่ 9 จำนวน 208 คน

(2) หมู่บ้านขนาดกลาง ได้แก่

บ้านป่าจ้ำ หมู่ 2 จำนวน 291 คน

บ้านหนอง หมู่ 4 จำนวน 294 คน

บ้านฮ้องห้า หมู่ 1 จำนวน 336 คน

(3) หมู่บ้านขนาดใหญ่ ได้แก่

บ้านแม่ปุง	หมู่ 7	จำนวน 338 คน
บ้านน้ำโจ้	หมู่ 5	จำนวน 365 คน
บ้านต้อ	หมู่ 3	จำนวน 468 คน

1.4.2 นำหมู่บ้านแต่ละกลุ่มมาเทียบสัดส่วน โดยใช้ตารางแสดงขนาดประชากรและตัวอย่างของ Hendl (April, 1977, อ้างใน อุเทน ปัญโญ, 2539, หน้า 142) ได้จำนวน 334 คนจากจำนวนประชากรทั้งหมด 2,677 คน

1.4.3 นำมาเทียบสัดส่วนของแต่ละหมู่บ้านจากสัดส่วนที่ได้ในแต่ละกลุ่ม

1.4.4 สุ่มโดยวิธีจับสลากกลุ่มละ 1 หมู่บ้าน ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่าง 3 หมู่บ้านรวมทั้งสิ้น 109 คน ดังปรากฏในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 จำนวนหมู่บ้านในเขตพื้นที่ตำบลน้ำโจ้ อำเภอแม่ทะ จังหวัดลำปาง

ขนาดกลุ่ม	หมู่บ้าน	จำนวนหลังคาเรือน (คน)	จำนวน		
			เทียบสัดส่วน แต่ละกลุ่ม	เทียบสัดส่วน แต่ละหมู่บ้าน	จับสลาก
เล็ก	บ้านม่อนแสนศรี	241		30	
	บ้านป่าม่วง	136	73	17	
	บ้านหนองพัฒนา	208		26	26
กลาง	บ้านป่าจ้ำ	291		36	
	บ้านหนอง	294	115	37	37
	บ้านฮ่องห้า	336		42	
ใหญ่	บ้านแม่ปุง	338		42	
	บ้านน้ำโจ้	365	146	46	46
	บ้านต้อ	468		58	
	รวม	2,677	334	334	109

2. เพื่อตรวจสอบร่างรูปแบบการจัดการศึกษาวิชาชีพในศูนย์การเรียนรู้ชุมชนที่ได้พัฒนาขึ้น กลุ่มตัวอย่างประกอบด้วย บุคลากรในระดับหัวหน้า และคณะกรรมการที่ปฏิบัติงานในท้องถิ่นตำบลน้ำโจ้ว ดังนี้

2.1 บุคลากรจากศูนย์บริการการศึกษาออกโรงเรียนอำเภอ	จำนวน 4 คน
2.2 คณะกรรมการองค์การบริหารส่วนตำบล	จำนวน 5 คน
2.3 คณะกรรมการหมู่บ้านฝ่ายการศึกษา	จำนวน 3 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย

1. แบบสอบถามเพื่อศึกษาถึงปัญหาและความต้องการในการจัดการเรียนการสอนวิชาชีพในศูนย์การเรียนรู้ชุมชนโดยผ่านองค์กรท้องถิ่น ตำบลน้ำโจ้ว อำเภอแม่ทะ จังหวัดลำปาง ประกอบด้วยข้อคำถาม 3 ข้อ ดังนี้

ตอนที่ 1 สอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบเลือกตอบ

ตอนที่ 2 สอบถามความเหมาะสมและความต้องการเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนวิชาชีพในศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ในปัจจุบัน และความต้องการที่คาดหวังในอนาคตเป็นแบบประมาณค่า 5 ระดับ ซึ่งมีเกณฑ์ในการพิจารณาดังนี้

5 หมายถึง เหมาะสมหรือต้องการมากที่สุด

4 หมายถึง เหมาะสมหรือต้องการมาก

3 หมายถึง เหมาะสมหรือต้องการปานกลาง

2 หมายถึง เหมาะสมหรือต้องการน้อย

1 หมายถึง เหมาะสมหรือต้องการน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 สอบถามแบบปลายเปิด เพื่อให้ผู้ตอบได้แสดงความคิดเห็นอย่างกว้างขวางและให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับการดำเนินงานการจัดการเรียนการสอนวิชาชีพในศูนย์การเรียนรู้ชุมชน

2. แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง เพื่อตรวจสอบร่างรูปแบบการจัดการเรียนการสอนวิชาชีพที่ได้พัฒนาขึ้นใน 2 ด้านคือ

2.1 ด้านการจัดหลักสูตรวิชาชีพพระยะสั้น

2.2 ด้านวิธีดำเนินการของคณะกรรมการอำนวยการศูนย์การเรียนรู้ชุมชน

การสร้างเครื่องมือ

1. การสร้างแบบสอบถามเพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยมีขั้นตอนดังนี้

1.1 ศึกษาเอกสารและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาอาชีพ ตามหลักสูตรวิชาชีพ ระยะสั้น กรมการศึกษานอกโรงเรียนเพื่อเป็นกรอบแนวคิด

1.2 เข้าพื้นที่เพื่อศึกษาสภาพและสิ่งแวดล้อมต่างๆ ไปในศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ศูนย์บริการ การศึกษานอกโรงเรียนอำเภอ และที่ทำการองค์การบริหารส่วนตำบล เพื่อได้ข้อมูลในสภาพจริง

1.3 จัดสร้างแบบสอบถาม โดยการพิจารณาการดำเนินงานการจัดการเรียนการสอนวิชาชีพ ในศูนย์การเรียนรู้ชุมชนตามสภาพที่เป็นจริง ผนวกกับกรอบแนวคิด

1.4 นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหา ในทุก ๆ ข้อ และได้้นำข้อเสนอแนะจากอาจารย์ที่ปรึกษามาปรับปรุงแก้ไข

1.5 นำแบบสอบถามที่ได้ปรับปรุง แก้ไข แล้วเสนอผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความถูกต้องและความสมบูรณ์ของเนื้อหา ตลอดจนให้ข้อเสนอแนะแล้วนำมาปรับปรุง แก้ไข

ผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบ ประกอบด้วย

1. ผู้บริหารศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดลำปาง	1 คน
2. ผู้เชี่ยวชาญทางด้านวัดผลและประเมินผล	1 คน
3. ผู้เชี่ยวชาญทางด้านภาษา	1 คน

1.6 นำแบบสอบถามที่ได้ปรับปรุง แก้ไข จากข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ แล้วนำเสนอ อาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อตรวจสอบความถูกต้อง ความเรียบร้อยอีกครั้งหนึ่ง

1.7 จัดทำแบบสอบถามฉบับที่สมบูรณ์แล้วนำไปเก็บข้อมูล

2. การสร้างแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง เพื่อตรวจสอบรูปแบบการจัดการศึกษาอาชีพใน ศูนย์การเรียนรู้ชุมชน มีรายละเอียดดังนี้

2.1 ศึกษารูปแบบการจัดการศึกษาอาชีพในศูนย์การเรียนรู้ชุมชนที่ได้พัฒนาขึ้น

2.2 จัดสร้างแบบสัมภาษณ์ตามโครงสร้างของรูปแบบ แล้วนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบ ความถูกต้องและนำข้อเสนอแนะมาพิจารณาปรับปรุง

2.3 ปรับปรุงแก้ไขเพื่อเป็นฉบับจริง

ขั้นตอนการสร้างรูปแบบการจัดการศึกษาวิชาชีพในศูนย์การเรียนรู้ชุมชนโดยผ่านองค์กรท้องถิ่น ตำบลน้ำโจ้ อำเภอแม่ทะ จังหวัดลำปาง

1. ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับหลักการจัดการศึกษาอาชีพ ตามแนวการดำเนินงานของกรมการศึกษานอกโรงเรียน ประกอบกับข้อมูลทีวิเคราะห์จากแบบสอบถามและปฏิบัติจริงในพื้นที่
2. ประมวลข้อมูลที่ได้จากการศึกษาทั้งหมดพัฒนาเป็นรูปแบบการจัดการศึกษาวิชาชีพในศูนย์การเรียนรู้ชุมชนตำบลน้ำโจ้ อำเภอแม่ทะ จังหวัดลำปาง
3. นำรูปแบบที่พัฒนาขึ้นเสนออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อขอคำแนะนำและปรับปรุงแก้ไข
4. นำรูปแบบที่ได้ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปสัมภาษณ์กับกลุ่มตัวอย่างที่กำหนดไว้เพื่อตรวจสอบความถูกต้อง
5. ประมวลข้อมูลจากการสัมภาษณ์และนำมาพัฒนารูปแบบ
6. นำรูปแบบที่พัฒนาขึ้นครั้งสุดท้ายเสนออาจารย์ที่ปรึกษาและปรับปรุงแก้ไขให้เป็นรูปแบบการจัดการศึกษาวิชาชีพในศูนย์การเรียนรู้ชุมชนตำบลน้ำโจ้ อำเภอแม่ทะ จังหวัดลำปาง ฉบับที่สมบูรณ์

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. การเก็บรวบรวมที่เป็นแบบสอบถาม
 - 1.1 ผู้วิจัยได้เข้าพื้นที่เพื่อศึกษาสภาพและสิ่งแวดล้อมทั่ว ๆ ไป และประสานงานการเก็บรวบรวมข้อมูลกับหัวหน้าศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอ
 - 1.2 ผู้วิจัยขอหนังสือราชการจากประธานกรรมการบริหารหลักสูตรบัณฑิตศึกษา สาขาวิชาอาชีวศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ถึงหัวหน้าศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอแม่ทะจังหวัดลำปาง เพื่อขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูล
 - 1.3 ผู้วิจัยเดินทางเข้าพื้นที่เข้าพบผู้นำองค์กรท้องถิ่น เพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์และขอความร่วมมือผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง โดยมีครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชนและครูอาสาสมัครการศึกษานอกโรงเรียนรวม 2 คนเป็นผู้ช่วยในการเก็บรวบรวมข้อมูล สามารถเก็บรวบรวมข้อมูลได้ครบทุกกลุ่มตามตารางที่ 2 ดังนี้

ตารางที่ 2 ค่าร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม

กลุ่มบุคคลที่เป็นองค์กรท้องถิ่น	จำนวน	ร้อยละ
1. คณะกรรมการองค์การบริหารส่วนตำบล	18	12.17
2. บุคลากรประจำศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอ	12	8.10
3. คณะกรรมการหมู่บ้านฝ่ายการศึกษา	9	6.08
4. หัวหน้าครอบครัวหรือตัวแทน	109	73.65
รวม	148	100.00

2. การเก็บรวบรวมข้อมูลที่เป็นแบบสัมภาษณ์

ผู้วิจัยเดินทางไปสัมภาษณ์บุคลากรจากหน่วยงานการศึกษานอกโรงเรียน คณะกรรมการองค์การบริหารส่วนตำบล และคณะกรรมการหมู่บ้าน เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง ซึ่งผู้ให้สัมภาษณ์มีจำนวนทั้งสิ้น 12 คน คิดเป็นร้อยละ 100 ของกลุ่มตัวอย่างที่เลือกไว้

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้นำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ มาดำเนินการวิเคราะห์ดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลความเหมาะสมและความต้องการเกี่ยวกับการดำเนินงานการจัดการศึกษาวิชาชีพในศูนย์การเรียนรู้ชุมชน โดยการแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

2. วิเคราะห์ข้อมูลแสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะจากคำถามปลายเปิด รวมทั้งข้อมูลจากการสัมภาษณ์โดยการบรรยายพรรณนา

3. การกำหนดเกณฑ์ในการแปลความค่าเฉลี่ย

4.50 - 5.00	หมายถึง	มีระดับความเหมาะสมหรือความต้องการมากที่สุด
3.50 - 4.49	หมายถึง	มีระดับความเหมาะสมหรือความต้องการมาก
2.50 - 3.49	หมายถึง	มีระดับความเหมาะสมหรือความต้องการปานกลาง
1.50 - 2.49	หมายถึง	มีระดับความเหมาะสมหรือความต้องการน้อย
1.00 - 1.49	หมายถึง	มีระดับความเหมาะสมหรือความต้องการน้อยที่สุดหรือไม่เลย